หลักปฏิบัติและมาตรฐานทางเทคนิค

สำหรับการวางแผนความถี่วิทยุ FM

กสทช. ประเทศไทย – 11.05.2558

วิธีการดำเนินงาน

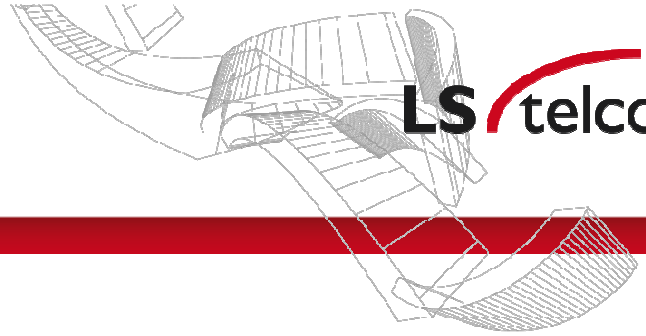

วิธีการดำเนินงานดังต่อไปนี้ ได้รับการดำเนินการ เพื่อ การจัดสรรใหม่ และจัดหาย่านความถี่ใหม่สำหรับบริการชุมชนของคลื่น FM ในประเทศไทย

- ทำการจัดสรรช่วงคลื่นความถี่อย่างน้อย 20% ของช่วงคลื่นความถี่ทั้งหมด เพื่อการกระจายเสียงบริการชุมชน
- มีความเป็นไปได้อย่างมาก ที่ความถี่ FM ที่กระจายเสียงอยู่ในปัจจุบัน จะมีช่องความถี่ใหม่ ตามที่ได้จากการจัดสรรในแผนความถี่ใหม่
- ให้ความมั่นใจในเรื่องความถี่ที่ใช้งานบริเวณชายแดนที่ข้ามพรมแดน โดยการประสานกับประเทศมาเลเซีย
- ถ้าเป็นไปได้ จะทำการจัดสรรให้ช่องความถี่ใหม่จำนวน 2 ช่องให้กับจังหวัดต่อไปนี้ อ่างทอง อยุธยา ฉะเชิงเทรา นครปฐม นนทบุรี กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร และ สระบุรี

© 2015 LS telcom Limited

ข้อกำหนดของการแพร่กระจายคลื่นและเครื่องส่ง

- ที่ปรึกษาได้แนะนำว่า ระบบวิทยุ FM ที่ได้รับการพิจาณา สำหรับการใช้งานจริง และดำเนินการในประเทศไทย ควรจะมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้
  - กระจายเสียงแบบ สเตอริโอ
  - ค่าเบี่ยงเบนทางความถี่ : 75 kHz
  - แบนด์วิดท์ : 200 kHz
  - ช่วงคลื่นความถี่ทั้งหมด : 87.5 ถึง 108 MHz
  - ระยะห่างระหว่างคลื่นพาห์ : 0.2 MHz
- สำหรับ ลักษณะอื่นๆ ของ คุณลักษณะของเครื่องส่ง ที่ปรึกษาได้แนะนำว่า ทาง กสทช. ควรจะเลือกใช้มาตรฐานสากล ในเอกสาร IEC 60244 ที่ชื่อว่า “Methods of measurement for radio transmitters” ซึ่งมาตรฐานมีอยู่หลายเอกสาร โดยส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระจายเสียงวิทยุ FM ได้แก่
  - *Part 1: General characteristics for broadcast transmitters*
  - *Part 6 (including Supplement A): Cabinet radiation at frequencies between 130 kHz and 1 GHZ*
  - *Part 13: Performance characteristics for FM sound broadcasting*
  - ซึ่งเอกสารดังกล่าว สามารถ download ได้ที่ IEC Webstore (webstore.iec.ch).

© 2015 LS telcom Limited

ขอบเขตการป้องกันการรบกวน และการวางแผน

- นอกจากที่ระบุไว้ ได้แนะนำให้ใช้ตามข้อกำหนดที่นำเสนอในเอกสารที่ชื่อว่า “FINAL ACTS – of the Regional Administrative Conference for the Planning of VHF Sound Broadcasting (Region 1 and Part of Region 3), กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์, ในปี 1984”หรือที่รู้จักกันดีในนามของเอกสาร GE84 document ซึ่งค่าขอบเขตได้ถูกคำนวณโดยอยู่บนพื้นฐานของคำแนะนำในเอกสาร ITU-R BS.412-9 ซึ่งพบในเอกสาร “*Planning standards for terrestrial FM sound broadcasting at VHF*” โดยค่าพารามิเตอร์ที่เกี่ยวข้องแสดงเป็นตัวหนาในตาราง

Carrier frequency spacing (kHz)	Radio-frequency protection ratio (dB) using a maximum frequency deviation of 75 kHz			
	Monophonic		Stereophonic	
	Steady interference	Tropospheric interference	Steady interference	Tropospheric interference
0	36.0	28.0	**45.0**	37.0
200	6.0	6.0	**7.0**	7.0
400	–20.0	–20.0	**–20.0**	–20.0

- ในการจำลองแบบ (simulation) ที่นำเสนอในเอกสารนี้ ได้แนะนำให้ประยุกต์ใช้ ค่าสัญญาณรบกวนอย่างต่อเนื่อง (Steady Interference ด้วยค่าสถิติ 50% ของเวลาทั้งหมด และ 50% ของพื้นที่ทั้งหมด) ซึ่งวิธีนี้จะช่วยให้การประเมินง่ายและรวดเร็วตามความต้องการ และให้ผลลัพธ์ที่เหมือนกับการรบกวนแบบ tropospheric Interference เมื่อเปรียบเทียบกับผลการจำลองแบบ ให้ผลลัพธ์ที่ต่างกันทางสถิติแค่ 1%

© 2015 LS telcom Limited

การจัดสรรความถี่วิทยุ FM ใหม่

- ได้มีการแนะนำ ให้ใช้ค่าในตารางต่อไปนี้ ในการจัดสรรคลื่นความถี่ใหม่ ให้กับช่องสัญญาณที่มีอยู่เดิม

(ทุกค่าแสดงในหน่วย MHz):

ความถี่ปัจจุบัน	ความถี่ใหม่	ความถี่ปัจจุบัน	ความถี่ใหม่	ความถี่ปัจจุบัน	ความถี่ใหม่	ความถี่ปัจจุบัน	ความถี่ใหม่
87.5	92.3	92.75	96.5	98	100.7	103.25	104.9
87.75	92.5	93	96.7	98.25	100.9	103.5	105.1
88	92.7	93.25	96.9	98.5	101.1	103.75	105.3
88.25	92.9	93.5	97.1	98.75	101.3	104	105.5
88.5	93.1	93.75	97.3	99	101.5	104.25	105.7
88.75	93.3	94	97.5	99.25	101.7	104.5	105.9
89	93.5	94.25	97.7	99.5	101.9	104.75	106.1
89.25	93.7	94.5	97.9	99.75	102.1	105	106.3
89.5	93.9	94.75	98.1	100	102.3	105.25	106.5
89.75	94.1	95	98.3	100.25	102.5	105.5	106.7
90	94.3	95.25	98.5	100.5	102.7	105.75	106.9
90.25	94.5	95.5	98.7	100.75	102.9	106	107.1
90.5	94.7	95.75	98.9	101	103.1	106.25	107.3
90.75	94.9	96	99.1	101.25	103.3	106.5	107.5
91	95.1	96.25	99.3	101.5	103.5	106.75	107.7
91.25	95.3	96.5	99.5	101.75	103.7	107	107.9
91.5	95.5	96.75	99.7	102	103.9	107.25	91.7
91.75	95.7	97	99.9	102.25	104.1	107.5	91.9
92	95.9	97.25	100.1	102.5	104.3	107.75	92.1
92.25	96.1	97.5	100.3	102.75	104.5		
92.5	96.3	97.75	100.5	103	104.7		

© 2015 LS telcom Limited

อภิปราย การจัดสรรความถี่วิทยุ FM ใหม่

ความถี่ที่แสดงในตารางก่อนหน้านี้ ได้มาจาก การจัดสรรให้ความถี่สูงสุดที่ใช้ใน กรุงเทพมหานคร (107.0 MHz) ย้ายไปเป็นความถี่ใหม่ที่ 107.9MHz และ ความถี่ที่มากกว่า 107.25 ได้จัดสรรใหม่เริ่มต้นที่ 91.7 MHz ตามลำดับ

ดังนั้นจะเหลือช่วงความถี่ 87.5 ถึง 91.5 สำหรับ บริการชุมชน

(ใช้แบนด์วิดท์ทั้งหมด 4.2 MHz คิดเป็น 20.38% ของย่านความถี่ FM ทั้งหมด)

ทุกสถานีที่มีอยู่ได้รับการจัดสรรความถี่ใหม่ตามตารางข้างต้น ยกเว้นสถานีที่ตั้งในบริเวณขอบชายแดนติดกับประเทศมาเลเซีย ในจังหวัดต่อไปนี้

- สงขลา
- ตรัง
- นราธิวาส และ สุไหงโกลก
- ยะลา และ อำเภอเบตง
- สตูล

สถานีที่ตั้งในจังหวัด และพื้นที่ ดังกล่าวมาข้างต้น ได้รับการประสานกับประเทศมาเลเซีย ให้มีความถี่ที่แตกต่างกันเป็นอย่างน้อย (minimum separation) ในแต่ละพื้นที่

อภิปราย การจัดสรรความถี่วิทยุ FM ใหม่ (ต่อ)

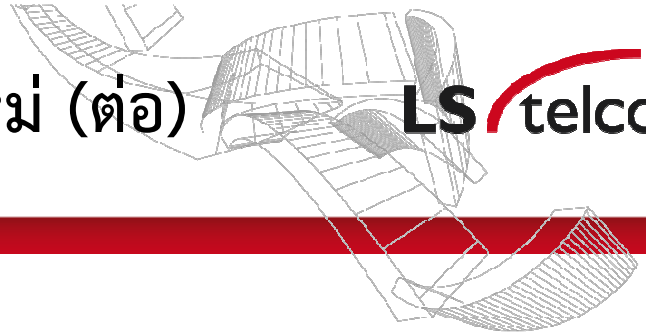

- มีความเป็นไปได้ที่จะจัดสรรความถี่ใหม่ให้กับทุกๆ สถานีที่มีอยู่ ยกเว้นสถานีวิทยุทหารบก จังหวัดสงขลา ที่ความถี่ 107.75MHz

- มีข้อสังเกตบางประการ คือ สถานีที่มีอยู่บางแห่ง ไม่ได้ทำตามข้อตกลงที่ได้ประสานกับประเทศมาเลเซีย

- การประสานกับประเทศมาเลเซียนี้ ไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบที่แท้จริงของแต่ละสถานี ดังนั้น ค่าที่ได้นี้จึงยังไม่ใช่ค่าที่เหมาะสม หรือดีที่สุด

- สามารถสมมุติได้ว่า ถ้ากระบวนการ การประสานกันระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย อยู่บนพื้นฐานของข้อเสนอ ITU GE84 จะมีหลายสถานีที่สามารถใช้ความถี่ได้สอดคล้องกับข้อตกลงระหว่าง 2 ประเทศ และส่งผลให้มีความถี่ใช้งานได้มากขึ้นในพื้นที่นั้นๆ

© 2015 LS telcom Limited

ระบบนำทางและการสื่อสาร (NAV/COM)

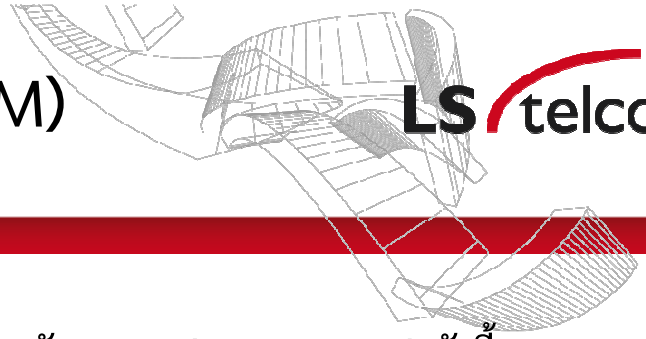

คำแนะนำ ใน ITU-R SM.1009-1 ได้นิยาม ประเภทต่างๆของ การรบกวนสัญญาณ (interference) ดังนี้

- Type A interference มีสาเหตุมาจาก การแพร่กระจายคลื่นที่ไม่ต้องการ เข้ามาในย่านวิทยุการบิน จาก เครื่องส่งที่กระจายเสียงหนึ่งแห่งหรือมากกว่า

  - Type A1 : เครื่องส่งหนึ่งเครื่องอาจกำเนิดการแพร่แปลกปลอม หรือเครื่องส่งหลายๆ เครื่องอาจเกิดการมอดูเลตระหว่างกัน (intermodulate) ส่งผลทำให้เกิดความถี่ในย่านวิทยุการบิน

  - Type A2 : สัญญาณที่กระจายเสียง อาจจะประกอบด้วยองค์ประกอบที่เด่นชัด ในย่านวิทยุการบิน ซึ่งกลไกการเกิดรบกวนสัญญาณประเภทนี้ จะเกิดในเครื่องส่งกระจายเสียงที่มีความถี่ใกล้กับความถี่ 108 MHz และจะรบกวนเฉพาะ ILS localizer/VOR services ที่ความถี่ใกล้กับ 108MHz

© 2015 LS telcom Limited

ระบบนำทางและการสื่อสาร (NAV/COM) (ต่อ)

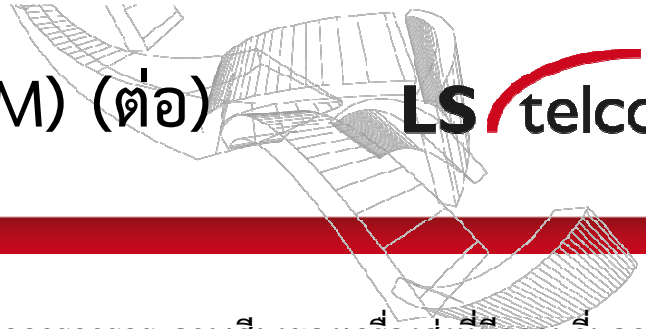

- Type B interference ถูกกำเนิดในเครื่องรับของวิทยุการบิน ซึ่งเป็นผลจากการการกระจายเสียงของเครื่องส่งที่มีความถี่นอกย่านวิทยุการบิน
  - Type B1 Intermodulation อาจเกิดขึ้นในเครื่องรับวิทยุการบิน ซึ่งเป็นผลมาจากเครื่องรับที่ทำงานไม่เป็นเชิงเส้น รับสัญญาณที่อยู่นอกแบนด์ของคลื่นวิทยุการบิน สำหรับการรบกวนประเภทนี้ที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับ สัญญาณกระจายเสียง อย่างน้อยสองสัญญาณที่รับเข้ามา เกิดการคูณกันเกิดเป็น intermodulation product เกิดเป็นความถี่ที่ใช้งานในวิทยุการบิน ในอีกกรณี ขนาดแอมปลิจูดของสัญญาณกระจายเสียงที่รับเข้ามา ที่มีขนาดมากพออาจขับเครื่องรับให้ทำงานในช่วงไม่เป็นเชิงเส้น และเกิดการคูณกันเกิดเป็นสัญญาณรบกวนได้
  - Type B2: Desensitization อาจเกิดขึ้น ในภาค RF ของเครื่องรับในวิทยุการบิน เกิดการ overload โดยเครื่องส่งกระจายเสียงจากหนึ่งตัวหรือมากกว่า

สรุป:

- เป็นที่สังเกตว่า ถึงแม้ว่าความถี่ที่ได้รับการจัดสรรจะอยู่ใกล้กับย่านวิทยุการบิน (107 to 107.9 MHz) ก็สามารถไวต่อการสร้างสัญญาณรบกวนประเภทต่างๆ A1, A2 และ B2 และ ทุกสถานีที่กระจายเสียงใกล้สนามบิน สามารถก่อให้เกิด intermodulation ซึ่งเป็นสาเหตุของการรบกวนประเภท B1 ดังนั้น จึงขอแนะนำอย่างเป็นอย่างยิ่งในการใช้โปรแกรม LEGBAC (โปรแกรมคำนวณการรบกวนบริเวณสนามบิน) ในการตรวจสอบความถี่ และเครื่องส่งสามารถสามารถติดตั้งใช้งานได้ โดยการใส่ filter เพื่อลดการรบกวนต่างๆ

สถานีวิทยุทดลองประกอบกิจการ (Community Stations)

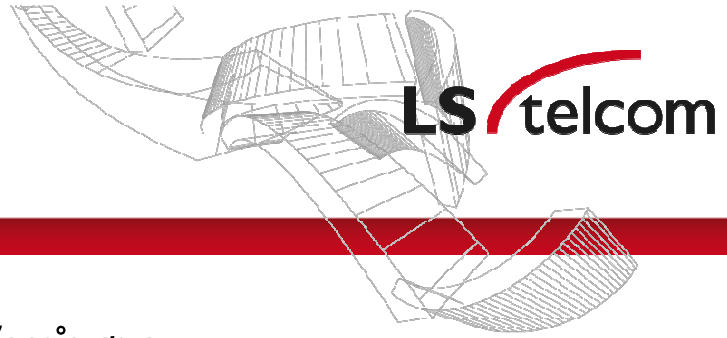

เพื่อก่อให้เกิด สถานีวิทยุทดลองประกอบกิจการ หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ได้ถูกนำเสนอ

- แผนการ 2 รูปแบบได้ถูกประเมิน
  - รูปแบบที่ 1 : จำกัดกำลังส่งออกอากาศที่ 500 วัตต์ ที่ความสูงประสิทธิผล 60 เมตร หรือ พารามิเตอร์ที่เท่าเทียม
  - รูปแบบที่ 2 : จำกัดกำลังส่งออกอากาศที่ 100 วัตต์ ที่ความสูงประสิทธิผล 60 เมตร หรือ พารามิเตอร์ที่เท่าเทียม
- ย่านความถี่ใช้งาน 87.5 MHz ถึง 91.5 MHz (แต่ละช่องสัญญาณเพิ่มขึ้น 200 kHz)
- ขอบเขตการป้องกันการรบกวน (Protected contour) มีค่า 74 dBμV/m
- ขอบเขตการการรบกวน (interfering contours) (หาได้จาก Protected contours ลบออกจากค่า D/U ratio ดังแสดงในตารางหน้าที่ 8) ได้ค่าต่างๆ ดังนี้:
  - Co-channel: 41 dBμV/m (รวมค่า antenna discrimination)
  - First Adjacent: 67 dBμV/m
  - Second Adjacent: 94 dBμV/m
    - พิจารณาเห็นว่า ขอบเขตของค่า second adjacent มีค่าสูง และพิจารณาจากกำลังที่ส่งออกของสถานี จึงแนะนำว่า ใช้เพียงแค่ค่า co-channel และ first adjacent มาใช้ในการพิจารณา

สถานีวิทยุทดลองประกอบกิจการ (Community Stations)

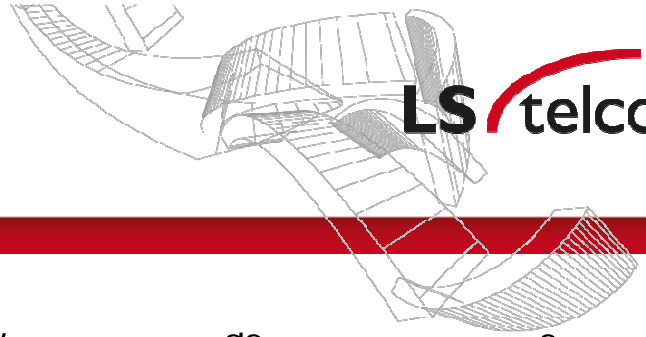

จากสมมติฐานที่กล่าวมาข้างต้น ก็มีความเป็นไปได้ที่จะได้ ค่าระยะห่างน้อยสุด ของสถานีวิทยุทดลองประกอบกิจการเปิดใช้งานพร้อมๆกัน ดังตาราง

Parameter	Scenario 1 – 500W	Scenario 2 – 100W
Protected contour distance (74 dBµV/m):	8.75 km	5.7 km
Co-channel contour distance (41 dBµV/m):	45.5 km	33.2 km
Minimum separation to co-channel:	**54.25 km**	**38.9 km**
First Adjacent contour distance (67 dBµV/m):	12.7 km	8.6 km
Minimum separation to first adjacent:	**21.45 km**	**14.3 km**

ค่าระยะทางที่ได้ในตารางที่ 6 ข้างต้น ได้จากการคำนวณโดยใช้ โมเดล ITU-R P.1546 และมีเงื่อนไขสภาพแวดล้อมการแพร่กระจายคลื่นเหนือระดับน้ำทะเลที่เย็นและสงบไม่มีคลื่น ซึ่งเป็นโมเดลที่เลวร้ายที่สุด ให้ระยะทางออกมาน้อยที่สุด แต่ในความเป็นจริงในเงื่อนไขของภูมิประเทศจริงๆ เครื่องส่งจะติดตั้งในระยะทางที่สั้นกว่า โดยปราศจากผลกระทบการรบกวนระหว่างกัน

ตัวอย่าง สถานีวิทยุทดลองประกอบกิจการ

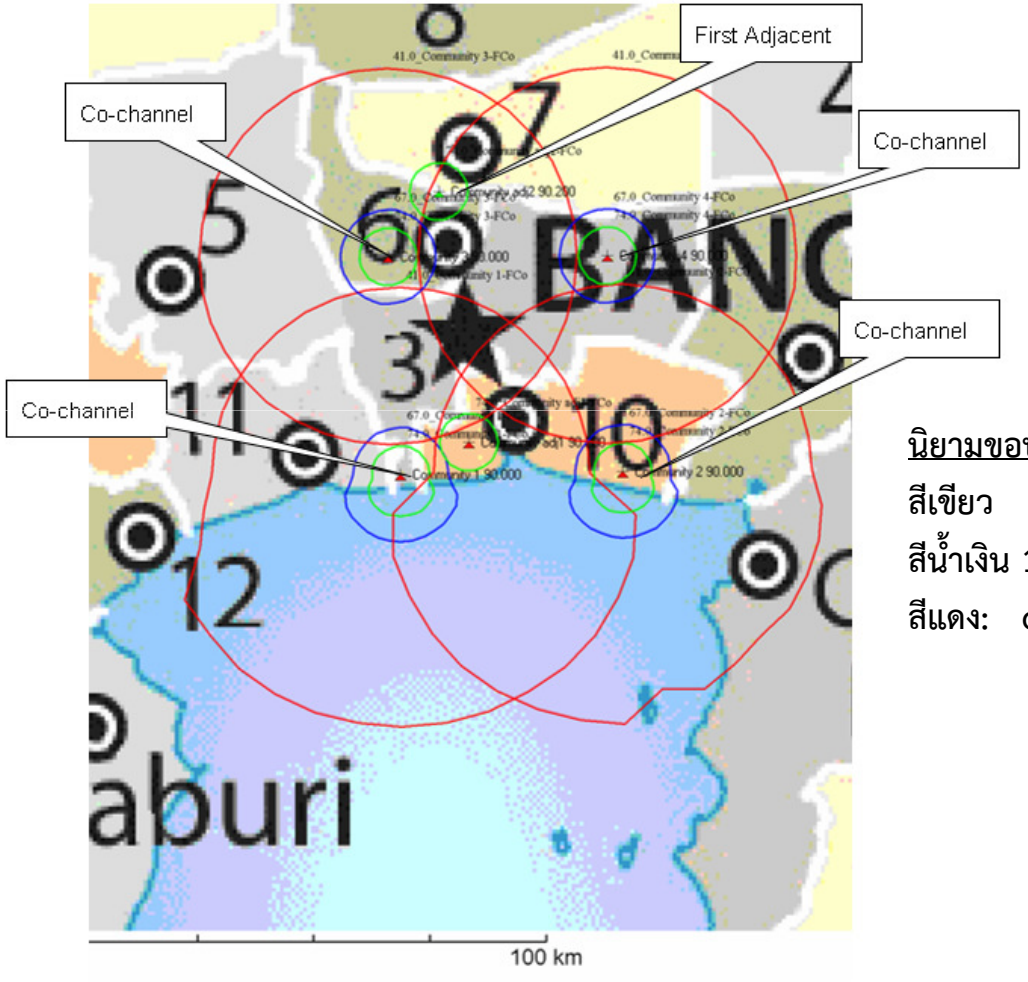

Figure 2: Example of transmitter density for 500W ERP

นิยามขอบเขต:

สีเขียว Protected contour (74 dBμV/m)

สีน้ำเงิน 1st adjacent interfering contour (67 dBμV/m)

สีแดง: co-channel interfering contour (41 dBμV/m)

© 2015 LS telcom Limited

ผลลัพธ์: การจัดสรรความถี่วิทยุ FM ใหม่

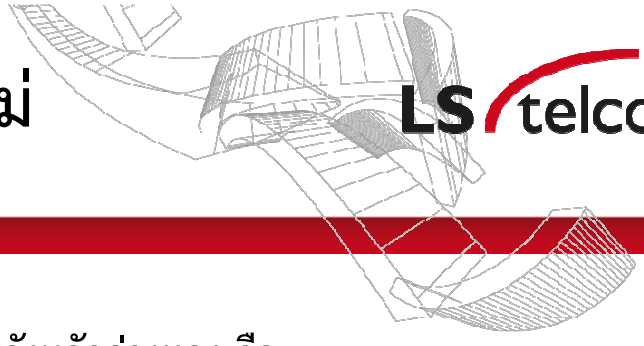

มีความเป็นไปได้ที่จะเพิ่มช่องการจัดสรรความถี่วิทยุ FM ใหม่ 2 ช่อง ในจังหวัดอ่างทอง คือ

#	Name	Province	FIPS	Latitude	Longitude	Call Sign	Freq. (MHz)	ERP (kw)	AGL (m)
1	Angthong 1	Angthong	TH35	14N35 00.149	100E26 56.718	HSA35A-FM	97.7	4.0	120
2	Angthong 2	Angthong	TH35	14N35 00.149	100E26 56.718	HSA35B-FM	104.9	4.0	120

และเป็นไปไม่ได้ที่จะเพิ่มช่องการจัดสรรความถี่วิทยุ FM ในจังหวัดอื่นๆ ที่นอกเหนือจากจังหวัดที่กล่าวไปข้างต้น

© 2015 LS telcom Limited

ผลลัพธ์: การครอบคลุมคลื่นวิทยุ FM ทั้งหมด

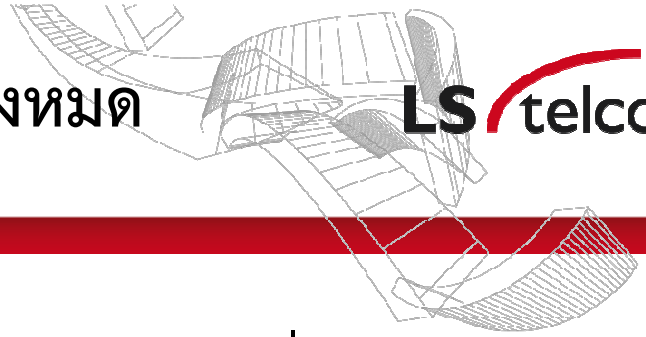

ที่ปรึกษาได้บ่งชี้ว่า การครอบคลุมการให้บริการคลื่นวิทยุ FM ในประเทศไทย (คำนวณที่ระดับ 54 dBμV/m) มีค่าดังนี้

- ครอบคลุมประชากร : 47,712,432 คน (เทียบเท่าได้กับ 74.02% ของประชากรไทยทั้งหมด 64,456,693 คน)
- ครอบคลุมพื้นที่ : 346,533 ตารางกิโลเมตร (เทียบเท่าได้กับ 67.83% ของพื้นที่ทั้งหมด 510,890 ตารางกิโลเมตร)

© 2015 LS telcom Limited

สรุป และ ข้อเสนอแนะ

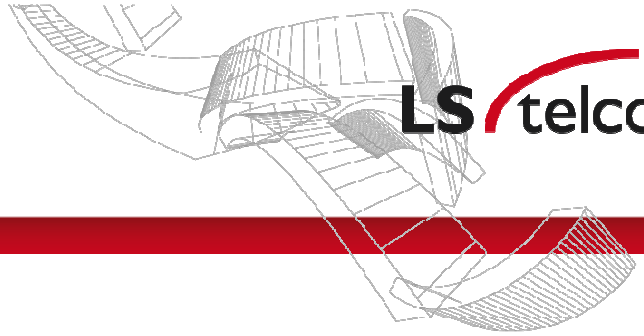

- ย่านความถี่ FM ควรแยกออกเป็น 2 ย่านย่อย (sub-band):
  - 87.5 ถึง 91.5 ควรจองไว้ให้กับบริการชุมชน , ซึ่งได้ช่วงคลื่นความถี่ถึง 20.4% ของช่วงคลื่นความถี่ทั้งหมดที่ใช้งาน
  - 91.7 ถึง 107.9 ควรจองไว้ให้กับบริการสาธารณะ และ บริการทางธุรกิจ
- ช่องความถี่วิทยุ FM ควรจะมีข้อกำหนดดังต่อไปนี้
  - กระจายเสียงแบบ สเตอริโอ
  - ค่าเบี่ยงเบนทางความถี่ : 75 kHz สำหรับ แบนด์วิดท์ : 200 kHz
  - ย่านความถี่ทั้งหมด : 87.5 ถึง 108 MHz
  - ช่องห่างระหว่างคลื่นพาห์ : 0.2 MHz
- ข้อกำหนดของเครื่องส่งสัญญาณ FM ควรเข้ากันได้และสอดคล้องกับ มาตรฐานสากล IEC 60244
- การประสานงานช่องความถี่วิทยุ FM ควรทำตามข้อกำหนดของ GE84 planning ดังอธิบายในหัวข้อ 3.4 ของรายงานนี้;
- การประสานงานกับประเทศมาเลเซียยังพบว่า ยังไม่ได้ค่าที่ดีที่สุด ที่ปรึกษาแนะนำว่า ประเทศไทยควรเสนอประเทศมาเลเซียให้ประสานงานกันตาม ข้อกำหนดมาตรฐานสากล ที่นิยามในเอกสาร GE84 และควรพัฒนาปรับปรุงระหว่างสองประเทศ
- สำหรับการติดตั้งสถานีใหม่ ควรได้รับการวิเคราะห์จากโปรแกรม LEGBAC เพื่อให้สอดคล้องกับการให้บริการใน วิทยุการบิน
- สถานีวิทยุทดลองประกอบกิจการ ควรได้รับการติดตั้งใช้งานจริง โดยอยู่บนพื้นฐานของคำแนะนำในหัวข้อ 3.8 ของรายงานนี้

© 2015 LS telcom Limited

คำขอสงวนสิทธิ์ (Disclaimer)

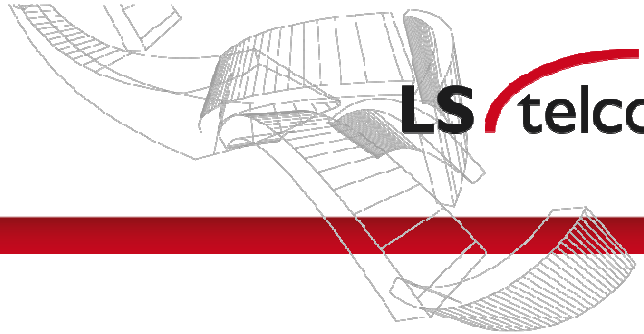

สงวนลิขสิทธิ์ (C) 2015 โดยบริษัท LS telcom Limited
เอกสารนี้ต้องไม่ถูกสำเนาทั้งหมด หรือ บางส่วน และไม่เผยแพร่ หรือ จำหน่ายซ้ำ โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้าของบริษัท LS telcom โดยข้อมูลที่อยู่ในเอกสารนี้เป็นกรรมสิทธิ์ของบริษัท LS telcom และเป็นข้อมูลที่ใช้สนับสนุนสำหรับวัตถุประสงค์ในการจัดเตรียมเอกสาร หรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาและการฝึกอบรมเท่านั้น และสำหรับการปฏิบัติการ และบำรุงรักษาผลิตภัณฑ์ของบริษัท LS telcom อีกทั้งจะต้องถือว่าเป็นความลับอย่างเคร่งครัด และต้องไม่ถูกเปิดเผยแก่บุคคลที่ สามใดๆ หรือไม่ถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นใด ได้แก่ การพัฒนาซอฟต์แวร์ โดยไม่ได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจาก บริษัท LS telcom
เอกสารนี้อาจประกอบด้วยชื่อผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้แก่ MS Windows, MS Word, MS Excel and MS Access, ซึ่งจะได้รับการป้องกันโดยลิขสิทธิ์หรือเครื่องหมายการค้าที่มีจดทะเบียน / ยี่ห้อสินค้า ซึ่งได้รับการยินยอมจากเจ้าของผลิตภัณฑ์ดังกล่าวแล้ว บริษัท LS telcom มิได้รับประกันหรือมอบการเป็นตัวแทนในส่วนที่เกี่ยวกับเอกสารนี้ และข้อมูลต่างๆ ที่อยู่ในเอกสารนี้ อีกทั้ง บริษัท LS telcom มิได้รับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายใดๆ ที่เป็นผลมาจากการใช้งานเอกสารและข้อมูลที่อยู่ในเอกสารนี้ รวมถึงแต่ไม่จำกัด ต่อการสูญเสียกำไร หรือรายได้, การสูญหายของข้อมูล, ค่าใช้จ่ายในการสร้างข้อมูลขึ้นใหม่, ค่าใช้จ่ายสำหรับทดแทนอุปกรณ์หรือ โปรแกรมหรือการเรียกค่าเสียหายใดๆ จากบุคคลที่สาม